

Charakteristika vzdělávací oblasti pro ZŠ Adamov – I. a II. stupeň

Vzdělávací oblast **Jazyk a jazyková výchova** zaujímá stěžejní postavení ve vzdělávacím procesu, neboť dobré jazykové vzdělání a jazyková komunikace patří k podstatným znakům všeobecné kulturnosti a vyspělosti žáků. Jazykové vyučování vybavuje žáky znalostmi a dovednostmi, které jim umožní vnímat ja-zyková sdělení, porozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat a prosazovat výsledky svého poznávání.

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková výchova na I. i II. stupni ZŠ prolíná všemi vyučovacími předměty. Žáci využívají poznatky získané při výuce českého jazyka a literatury při vyjadřování mluveném i psaném, rozvíjí tvořivé myšlení na základě konkrétních pojmů i jejich přenesených významů, využívají podpůrné techniky komunikace pro tvorbu textů v psané i mluvené podobě.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se na I. a II. stupni ZŠ realizuje v oborech *Český jazyk a literatura*, *Cizí jazyk a Další cizí jazyk*.

Charakteristika - Obor Český jazyk a literatura na I. stupni ZŠ

Dovednosti získané při výuce *Českého jazyka a literatury na I. stupni ZŠ* jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání.

V prvním vzdělávacím období žáci získávají základy čtení a psaní. Učí se rozumět spisovné řeči mluvené, čtené i psané, vyjadřovat srozumitelně své myšlenky zejména mluvenou formou, číst správně a s porozuměním textu. Seznamují se s příklady literárních děl vhodných pro daný věk včetně ilustrací, učí se vnímat krásu a bohatost českého jazyka. Je nutno zde vytvářet jejich vztah k literatuře a povzbuzovat zájem o četbu. Svoje vyjadřovací schopnosti se učí uplatňovat i v dalších vyučovacích předmětech.

Ve druhém vzdělávacím období prohlubujeme a rozšiřujeme již získané znalosti, schopnosti a dovednosti. Žáci se snaží formulovat a vyjadřovat i písemnou formou, učí se porozumět různým typům textů a analyzovat jejich obsah. Osvojují si další dovednosti vedoucí k přesnému a logickému myšlení, které jim napo-máhá ke srozumitelnému vyjadřování. Učí se poznávat různé jevy jejich odlišnosti i shody. Rozvíjejí základní čtenářské návyky, získávají schopnost tvořivě interpretovat literární text.

Dovednosti získané během prvního a druhého vzdělávacího období se **ve třetím období** stávají nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání. Užívání češtiny v mluvené i písemné formě umožňuje žákům také pochopit společensko – kulturní vývoj v lidské společnosti, interpretovat své reakce a pocity tak, aby dokázali uplatnit svoji osobnost v různých komunikačních situacích a orientovali se při vnímání nejen okolního světa, ale i sebe sama.

Verbální i neverbální komunikaci můžeme vhodně rozvíjet pomocí Dramatické výchovy, doplňujícího oboru vzdělávací oblasti Umění a kultura.

Časová dotace:

Vzdělávací oblast je základní oblastí pro učivo 1. – 9. ročníku. Na I. stupni je pro obor Český jazyk a literatura dotace 43 hodin.

Na II. stupni je pro obor Český jazyk a literatura dotace 18 hodin.

Rozdělení pro jednotlivé ročníky v oboru Český jazyk a literatura na I.stupni:

✓	1. ročník	9 hod
✓	2. ročník	9 hod
✓	3. ročník	9 hod
✓	4. ročník	8 hod
✓	5. ročník	8 hod

Výchovně vzdělávací cíle:

- ✓ rozumět spisovné řeči mluvené i psané
- ✓ vyjadřovat se srozumitelně mluvenou i psanou formou
- ✓ číst správně a s porozuměním texty přiměřené délkou a obsahem danému věku, znát příklady vhodných literárních děl včetně ilustrací
- ✓ číst s porozuměním jednoduché naučné texty a pokusit se vyjádřit jejich obsah srozumitelným projevem
- ✓ vnímat krásu a bohatost českého jazyka
- ✓ vytvářet a posilovat vztah k literatuře a povzbuzovat zájem o četbu
- ✓ své vyjadřovací schopnosti uplatňovat v prvouce, matematice i dalších vyučovacích předmětech
- ✓ získat základní znalosti cizího jazyka a uplatňovat je v mluveném i psaném projevu

Rozvíjení a utváření kompetencí:

Vzdělávací oblast klade důraz zejména na rozvíjení a utváření kompetencí komunikativních, kompetencí k učení a kompetencí k řešení problémů. Samozřejmě rozvíjí i kompetence sociální a personální, kompetence občanské a kompetence pracovní.

Kompetence komunikativní

- ✓ formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- ✓ naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a hodně argumentuje
- ✓ rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a aktivnímu zapojení se do společenského dění
- ✓ využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolní světem
- ✓ využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence k učení

- ✓ vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- ✓ vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- ✓ operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na přírodní, společenské a sociokulturní jevy
- ✓ samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- ✓ poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

Kompetence k řešení problémů

- ✓ vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušenosti

- ✓ vyhledá informace vhodné k řešení problémů, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení problémů, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- ✓ samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů, přezkoumá řešení a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací
- ✓ kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

Kompetence sociální a personální

- ✓ účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- ✓ podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- ✓ přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě v celém kolektivu třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- ✓ vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

- ✓ respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- ✓ chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- ✓ rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví lidí
- ✓ respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění

Kompetence pracovní

- ✓ využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření

Metody a formy práce

Při výuce využíváme metody a formy práce vhodné pro daný věk, schopnosti žáků a odpovídající probíranému učivu.

Využívané *formy a prostředky práce*:

- ✓ rozvíjení rozumových schopností, citových a volních vlastností, pracovních návyků během vyučování
- ✓ soutěže, kurzy, exkurze
- ✓ názorné prostředky

- ✓ hra

Využívané *metody práce*:

metody motivační a stimulační

- ✓ motivační rozhovor, motivační vyprávění, motivační demonstrace (obrazy, filmy, apod.)
- ✓ aktualizace obsahu, příklady a ilustrace z praxe, pochvala, motivační výzva

metody podání učiva

- ✓ přímý přenos (vyprávění, popis, vysvětlování, instrukce)
- ✓ zprostředkovaný přenos (demonstrace, dlouhodobé pozorování, hra, ilustrace)
- ✓ beseda, projekty

metody samostatné práce

- ✓ práce s knihou
- ✓ samostatné studium (pomocí technických pomůcek – audio, video, PC, INTERNET)

metody bezděčného učení

metody opakování a procvičování učiva a metody fixační

- ✓ opakování ústní i písemné
- ✓ opakovací četba
- ✓ opakovací rozhovor
- ✓ besedy k prohloubení učiva
- ✓ používání audio a video techniky
- ✓ dramatizace
- ✓ domácí úkoly

metody hodnocení, kontroly, klasifikace a metody diagnostické

- ✓ klasické didaktické (písemné a grafické zkoušky, ústní zkoušky, didaktické testy, modelové diagnostické úlohy)
- ✓ diagnostické (dlouhodobé pozorování žakových projevů, pozorování žáka v mezních situacích, rozbor žakovských prací,

speciální diagnostické metody

⇒ diagnóza zájmů, procesu učení, čtení, psaní, vyjadřování, stylizace, tvořivosti, schopnosti, vytvářet vlastní názor, volných vlastností, organizačních schopností apod.)

- ✓ explorační (dotazování ústní i písemné, rozhovor, anamnéza)

Očekávané výstupy na konci 1. období:

rozlišuje věty v mluveném a psaném projevu

správně používá velké písmeno na začátku věty a na začátku vlastních jmen

rozliší druhy vět podle postoje mluvčího a přiřadí na jejich konec správné znaménko

správně vyslovuje a píše krátké a dlouhé samohlásky ve slovech

má osvojený pravopis

- ✓ slov s tvrdými a měkkými souhláskami
- ✓ slov se slabikami dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě
- ✓ slov se znělými a neznělými souhláskami na konci nebo uprostřed
- ✓ obvyklých vlastních jmen
- ✓ předložkových výrazů
- ✓ i, í / y, ý po obojetných souhláskách uprostřed slov (vyjmenovaná slova a nejběžnější slova příbuzná)

seznámí se s rozlišením slovních druhů - podstatná jména, slovesa, spojky, předložky

vyjmenuje pády pomocí pádových otázek

dokáže vyprávět děj vlastními slovy podle obrázkové osnovy

umí stručně popsat jednoduchý děj nebo předmět

dokáže vlastními slovy vyprávět krátký zážitek

vyjadřuje se spisovnými a srozumitelnými slovy v celých větách

čte plynule s porozuměním hlasitě i potichu přiměřeně náročné texty

rozumí krátkému textu a umí ho reprodukovat

rozlišuje texty psané prózou a ve verších

odliší text naučný od textu literárního

dokáže z jednoduchých textů vybrat podstatné informace

zarecituje s výrazným přednesem z paměti báseň nebo přednese část jednoduchého prozaického textu

podle svých schopností jednoduše reprodukuje krátký přečtený text, případně ho doplní vhodnou ilustrací

uměřeně svému věku a schopnostem dokáže vyjádřit psanou formou obsah přečteného textu (tzv. čtenářské listy)

Očekávané výstupy na konci 2. období:

snaží se vyjadřovat kultivovanými a spisovnými slovy

při mluveném projevu používá celé věty

určí základní skladebné dvojice a na jejich základě rozliší větu jednoduchou a souvětí

uvědoměle používá vyjmenovaná a příbuzná slova, jejich pravopis si umí zdůvodnit

pozná slovní druhy ohebné a neohebné

skloňuje podstatná jména, určuje mluvnické kategorie

časuje slovesa - určuje osobu, číslo, čas a způsob

zná druhy a vzory přídavných jmen a pravopis v jejich koncovech

zná druhy zájmen a číslovek
ovládá pravopis u předložek, předpon a spojek
ovládá rozbor stavby slova – kořen, předpona, přípona, koncovka
zná pravidlo pro shodu podmětu s přísudkem
čte plynule, srozumitelně, uvědoměle a dostatečně rychle – hlasitě i potichu
orientuje se v delším textu – získává čtenářské prožitky ze souvislé četby
na základě vlastních prožitků vytváří jednoduché zápisy do kulturního deníku
seznámí se se základními slohovými útvary a prostředky komunikace
vyhledá si informace v různých zdrojích
dokáže reprodukovat text přiměřeně schopnostem – jednoduché vypravování
dokáže vytvořit vlastní zápis a ilustraci
seznámí se s rozlišením přímé a nepřímé řeči v textu

Jazyk a jazyková komunikace. Obor Český jazyk a literatura na II.stupni ZŠ

Charakteristika vzdělávacího oboru:

Vzdělávací obor *Český jazyk a literatura na II.stupni ZŠ* je součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Má komplexní charakter a je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohová výchova, Jazyková výchova a Literární výchova. Ve výuce se vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná. Navazuje na očekávané výstupy z 2. období tohoto vzdělávacího oboru v 5. ročníku.

Celá tato vzdělávací oblast zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu, protože dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání. Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru Český jazyk a literatura jsou potřebné pro úspěšné osvojování poznatků v dalších vzdělávacích oblastech. Užívání češtiny v mluvené i písemné podobě umožňuje žákům také poznat a pochopit společensko-kulturní vývoj lidské společnosti.

V daném vzdělávacím oboru se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dokázali pochopit svoji úlohu v různých komunikačních situacích a dokázali se orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti:

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- chápání jazyka jako svébytného historického jevu, ve kterém se odráží historický a kulturní vývoj národa, a tedy jako důležitého sjednocujícího činitele národního společenství a jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako potenciálního zdroje pro rozvoj osobního a kulturního bohatství
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb a prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku k prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

Časová dotace :

6.ročník.....4 hod.
 7.ročník.....5 hod.
 8.ročník.....5 hod.
 9.ročník.....4 hod.

Rozvíjení klíčových kompetencí:

Na konci základního vzdělávání by měl být žák vybaven následujícími kompetencemi:

Kompetence k učení

Na konci základního vzdělávání žák:

- vyhledává a třídí informace, které efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech i v praktickém životě
- pracuje s obecně užívanými termíny
- uvádí věci do souvislostí
- propojuje poznatky z různých vzdělávacích oblastí a tím si vytváří ucelenější pohled na společenské a kulturní jevy
- samostatně pozoruje, porovnává získané výsledky, posuzuje je a vyvozuje závěry
- získává pozitivní vztah k učení
- učí se plánovat a hodnotit výsledky svého učení

Kompetence k řešení problémů

Na konci základního vzdělávání žák:

- vnímá problémové situace, přemýšlí o nich a na základě vlastních zkušeností promýšlí jejich řešení
- vyhledává informace k řešení problému a využívá k tomu získané vědomosti a dovednosti
- samostatně řeší problémy a prakticky ověřuje správnost jejich řešení
- kriticky myslí a uvědomuje si odpovědnost za svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

Na konci základního vzdělávání žák:

- formuluje a vyjadřuje své názory v logickém sledu
- v písemném i ústním projevu se vyjadřuje výstižně, souvisle a kultivovaně
- s porozuměním naslouchá promluvám druhých lidí, vhodně reaguje a zapojuje se do diskuze
- dokáže obhájit svůj názor a vhodně argumentovat
- rozumí různým typům textů a záznamů a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich a reaguje na ně
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření plnohodnotných mezilidských vztahů a ke kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

Na konci základního vzdělávání žák:

- účinně spolupracuje ve skupině
- podílí se na vytváření pravidel práce a příjemné atmosféry v týmu
- přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů
- poskytne pomoc v případě potřeby nebo o ni požádá
- chápe potřebu efektivní spolupráce při řešení úloh
- oceňuje zkušenosti druhých a respektuje jejich názory
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, posiluje svoji sebedůvěru a sebeúctu

Kompetence občanské

Na konci základního vzdělávání žák:

- respektuje druhé lidi a váží si jich
- uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému a psychickému násilí
- je si vědom svých práv a povinností ve škole a mimo školu
- chová se zodpovědně
- respektuje, chrání a oceňuje naše tradice a kulturní i historické dědictví
- projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům
- aktivně se zapojuje do kulturního dění

Kompetence pracovní

na konci základního vzdělávání žák:

- dodržuje vymezená pravidla
- plní svoje povinnosti a závazky
- adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- využívá získaných znalostí a zkušeností k vlastnímu rozvoji i v přípravě na budoucnost
- činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření

Možné metody a formy práce:

vyučovací metody:

skupinová práce, individuální činnosti, demonstrační ukázky, kritické čtení, vlastní tvorba, dramatizace, autodiktování, analýza textů, improvizovaný dialog, metoda výkladu, referátu, popisu, metody samostatné práce (práce s knihou), projektová práce, procvičování, opravování chyb, zdůvodňování pravopisu, audio a video ukázky, práce s internetem, evaluační metody

formy práce:

výuka ve třídě, v odborných učebnách (učebna informatiky a výpočetní techniky, žákovská knihovna, učebna českého jazyka a literatury, promítací síň), kooperativní, individualizované, řízené, otevřené, komunikační kruh, přirozené prostředí (divadlo, kino, městská knihovna a jiná kulturní zařízení), recitační soutěže a kulturní vystoupení

Očekávané výstupy na 2. stupni

1. Komunikační a slohová výchova

žák

- odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji

- rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
- rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
- dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
- odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
- v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních i paralingválních prostředků řeči
- zapojuje se do diskuze, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu
- využívá základy studijního čtení – vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu, samostatně připraví a s oporou o text přednese referát
- uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní (soudržný) text s dodržováním pravidel mezivětného navazování
- využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů

2. Jazyková výchova

žák

- spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
- rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh
- samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a dalšími slovníky a příručkami
- správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
- využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a souvětí
- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
- rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

–

3. Literární výchova

žák

- uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
- rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo

- tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
- rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovnává i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
- uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
- porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
- vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích